

Kulturhistorisk rapport

Udgravning ved Sneumvej 32, Vadum.

Undersøgelse af et langhus fra
bronzealderen.

J.nr. ÅHM 6196

Udgravning august 2012.

Rapport udfærdiget af: Museumsinspektør Torben Trier
Christiansen

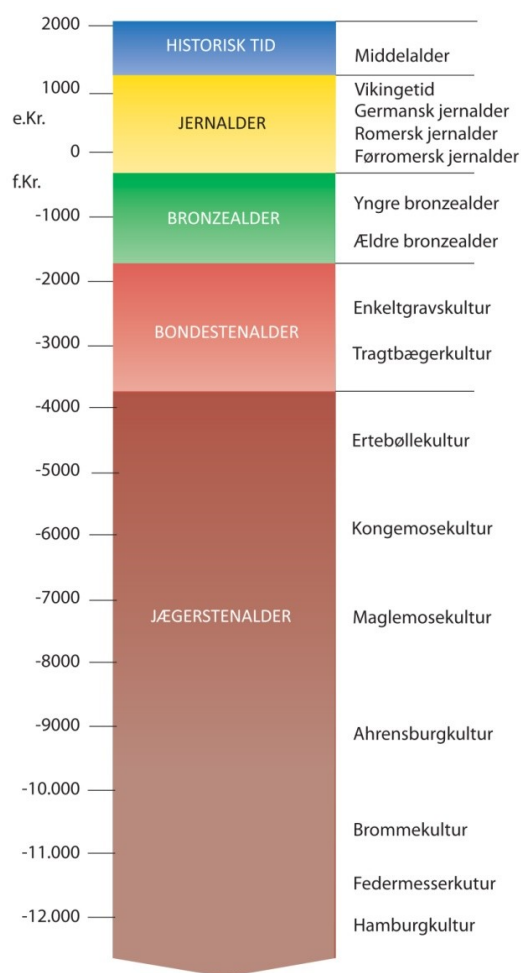
Telefon: 99 31 74 00

E-mail:

historiskmuseum@aalborg.dk

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	2
Undersøgelsens baggrund	2
Undersøgelsens resultater	3
Sammenfatning og perspektivering	4
Hvis du vil vide mere	5

Indledning

Området omkring Vadum er relativt dårligt belyst rent arkæologisk. I og omkring byen findes kun ganske få registreringer af arkæologiske fund og fortidsminder. Ikke engang gravhøje, som ellers optræder med stor hyppighed over store dele af Danmark, kendes fra lokalområdet. Hvert nyt fund i området føjer derfor væsentlige nye detaljer til vor viden om egnens tidlige beboere.

Flere arkæologiske undersøgelser ved Sneumvej har i de senere år afsløret, at selvom bronzealderens gravhøje synes at mangle i nærområdet, så har terrænet her tydeligvis været beboet i perioden, og undersøgelsen forud for byggemodningen af Sneumvej 32 underbyggede dette yderligere. Her fremkom således sporene efter endnu et langhus fra bronzealderen.

Undersøgelsens baggrund

I forbindelse med planerne om udstykning af et større område i den nordøstlige udkant af Vadum foretog museet i 2007 og 2008 en større forundersøgelse af hele området afsat til nyudstyknings. En sådan forundersøgelse foregår ved, at der med gravemaskine eller rendegraver anlægges en serie søgegrøfter fordelt henover arealet. Maskinen fjerner kun lige mulden, og i råjorden umiddelbart under muldlaget kan arkæologerne se, om der er bevarede spor efter forhistorisk aktivitet.

I den nordlige del af området fremkom bebyggelsesspor fra bronzealderen bl.a. flere langhuse. Centralt i området fremkom sporene efter et større stolpesat langhus fra 1300-tallet. Begge disse fundområder blev udgravet i 2008 umiddelbart efter forundersøgelsen.

I den sydlige del af området fremkom ved forundersøgelsen et større fundområde præget af store gruber, hvoraf i hvert fald nogle formentlig har fungeret samtidig med bronzealderbebyggelsen længere mod nord. I forbindelse med etablering af vejnettet blev to mindre dele af grubeområdet undersøgt i 2008, og i 2011 blev endnu en lille del af grubeområdet undersøgt forud for opførelse af et parcelhus (Sneumvej 48) vestligt i fundområdet. Her fremkom en mængde lertagningsgruber fra yngre bronzealder/ældre førromersk jernalder samt en serie grøfter fra 14-1500-tallet.

I sommeren 2012 blev det planlagt at byggemodne endnu en parcelhusgrund i området (Sneumvej 32), og museet rykkede endnu engang ud for at undersøge byggearealet før frigivelse til byggeri. Denne rapport omfatter resultaterne af sidstnævnte undersøgelse, som i øvrigt jf. museumsloven blev finansieret af de ansvarlige for det planlagte nybyggeri på stedet.

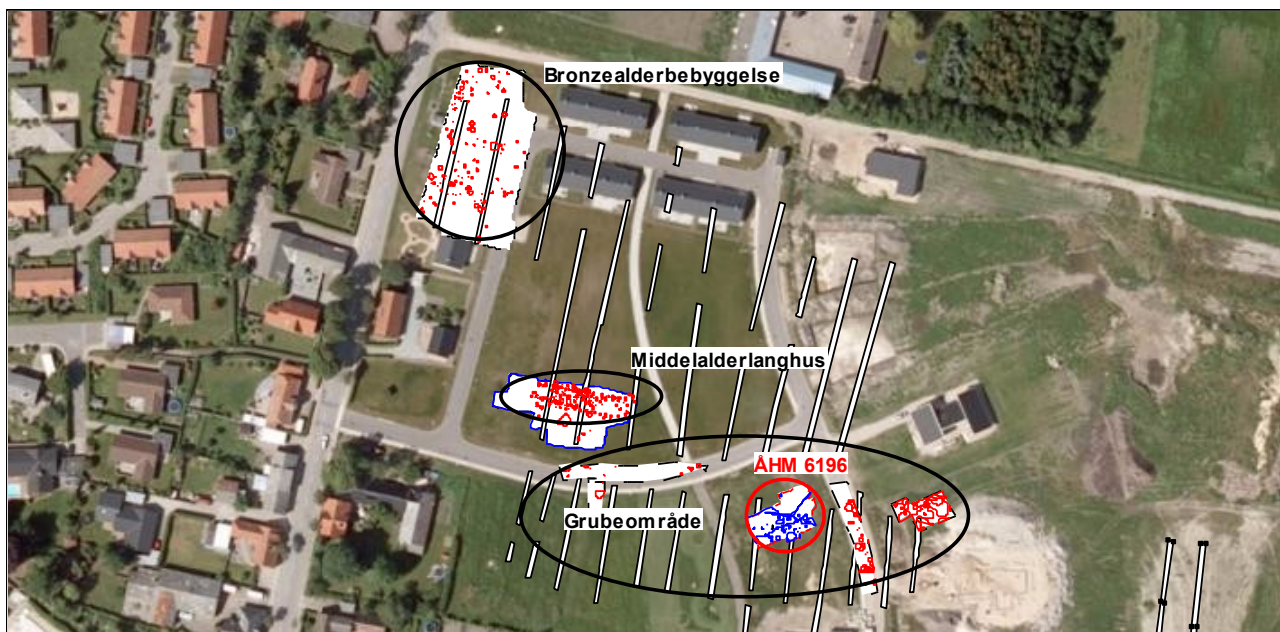

Fig. 1. Ortofoto fra 2010 med markering af fundområderne ved Sneumvej og 2012-udgravning ved Sneumvej 32 (markeret med rød cirkel)

Undersøgelsens resultater

Ved udgravningen blev der afdækket et ca. 300 kvadratmeter stort areal. Her fandtes sporene efter et treskibet langhus fra bronzealderen samt en serie af omkringliggende gruber og et større kulturlag, som formentlig skal henføres til sen middelalder.

Langhuset har været omkring 16 meter langt og 6 meter bredt. Fra andre egne af landet ved vi, at husene har rummet både dyr og mennesker - stald i den ene ende og beboelse i den anden.

Langhuset var af den treskibede type. Det vil sige, at husene har været konstrueret med to rækker af kraftige tagbærende stolper omgivet af en lettere konstrueret vægkonstruktion. Derved opstår der tre aflange rum i huset, som benævnes skibe (se fig. 2).

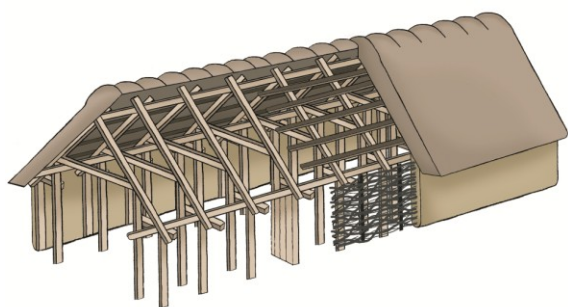

Fig. 2. Treskibet langhus.

Hustypen, der er en videreudvikling af den toskibede konstruktion (med én tagbærende stolperække), kendes fra bronzealderens start til vikingetidens slutning, hvor den afløses af huse med den tagbærende konstruktion i væggen (bindingsværk).

Selve genstandsmaterialet fundet i og omkring langhuset er yderst sparsomt. Redskaber af træ, skind, strå mm., som har udgjort hovedparten af bronzealderfamiliens udstyr, var for længst rådnet bort, og det eneste, der har overlevet til i dag, er skår fra kasserede lerkar og rester efter produktionen af flintstenredskaber. Fundene var så fåtallige, at bygningen ikke på basis af disse kunne dateres næmere. Derfor blev der i forbindelse med udgravningen af stolpehullerne hjemtaget jordprøver, som rummer trækul. Dette trækul opbevares, så huset i fremtiden kan blive C14-dateret.

Udgravningens resultater udgør trods undersøgelsens beskedne omfang et væsentligt bidrag til kortlægning af den forhistoriske bebyggelse i området. Specielt set i relation til de øvrige arkæologiske undersøgelser foretaget i området.

Sammenfatning og perspektivering

Visse dele af bronzealderens samfund er ganske velbelyst i Danmark. Mange fine fund fra gravhøje og ofringer i moseområde har dannet grundlag for et indgående kendskab til datidens gravskikke og religiøse traditioner. Bl.a. stammer de store horn "lurerne", den berømte solvogn og de ekstremt velbevarede egekistegrave fra bronzealderen.

Hverdagslivet i bronzealderen har imidlertid været helt anderledes dårligt belyst. Dette skyldes primært, at bopladserne indtil for nylig kun er blevet fundet i ret beskedent antal. Først i de seneste 10 år er bopladserne for alvor begyndt at dukke op, og bopladsen fra Vadum udgør derfor et væsentligt bidrag til bronzealderforskningen. Her og nu vil de indsamlede informationer bl.a. kunne indgå i overregionale bebyggelsesstudier, og fremkommer der med årene flere bopladser i lokalområdet og i regionen, vil informationerne kunne inddrages i mere lokale studier af eksempelvis bebyggelsesudviklingen i oldtiden i Nordjylland.

Hvis du vil vide mere

Som yderligere læsning kan anbefales følgende oversigtsværker over bronzealder.

Jensen, J. 2002: Danmarks Oldtid, bind 2. Bronzealder 2000 f. Kr. - 500 f. Kr. *Gyldendal*.

Nordjyllands Historiske Museum jnr. 6196

- Fund & Fortidsminder: Sted nr. 12.06.12. Sb.nr. 33.
- Kulturstyrelsen jnr. 2012-7.24.02/NJM-0014
- Bygherre: Christian Andersen
- Undersøgt areal: 300 m²
- Deltagere i udgravningen:
 - Museumsinspektør Torben Trier Christiansen
 - Arkæolog Steen Knudsen
- Dokumentationsmateriale (fund, fotos, opmålinger m.v.) opbevares på Aalborg Historiske Museum, Vang Mark 25, 9380 Vestbjerg